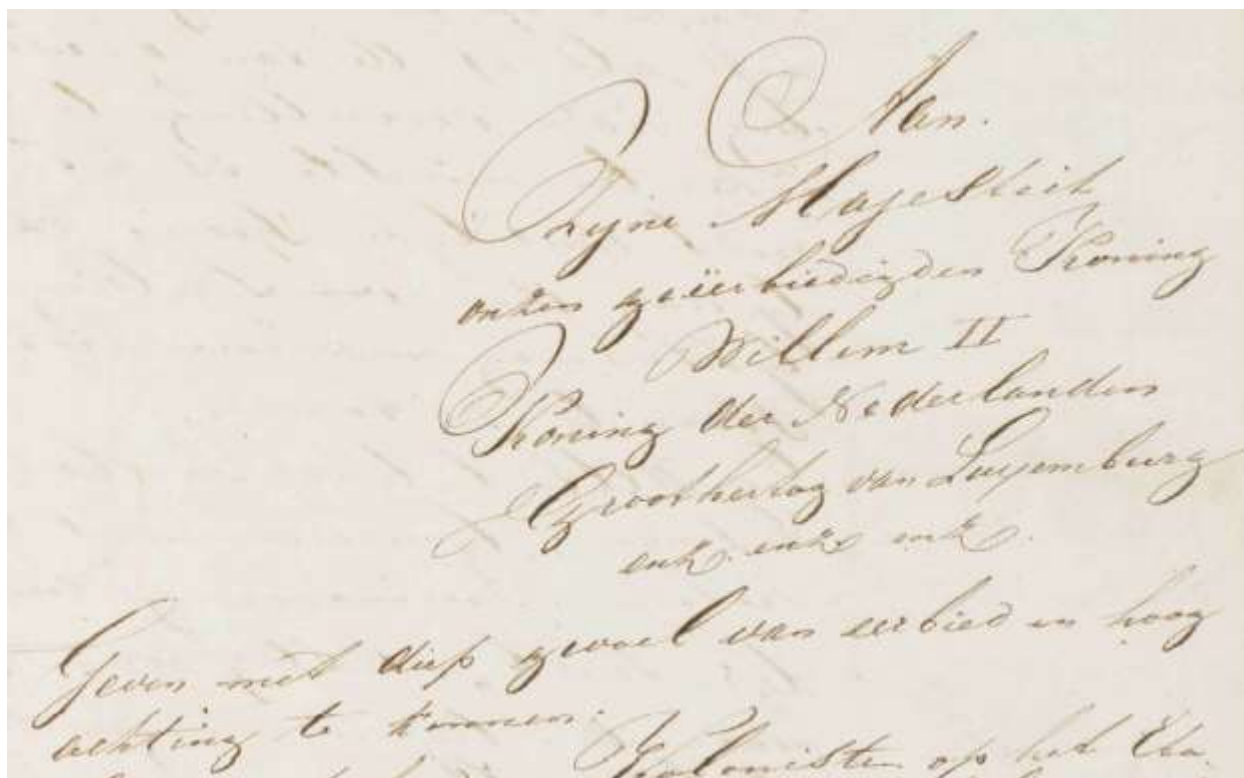

Adres aan de Koning d.d. 17 maart 1848

Transcriptie Archief Van den Brandhof, D H 0824-151, Universiteitsbibliotheek, :Leiden
(37 handgeschreven pagina's)

Universiteitsbibliotheek Leiden, Collectie Brandhof, [D H 0824-151](#) (pdf van origineel)

Aan Zijne Majesteit, onzen geëerbiedigden Koning Willem II, Koning der Nederlanden, Groot hertog van Luxemburg, enz, enz, enz.

Geven met diep gevoel van eerbied en hoogachting te kennen: Ondergeteekenden, Kolonisten op het Etablissement der Europesche Kolonisatie te Groningen aan de Saramacca: dat, bij adres van dertig Juny 1848, met verschuldigden eerbied en hoogachting aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën hebben te kennen gegeven, een dertigtal kolonisten, hoofden van huisgezinnen op genoemd Etablissement: dat, bij aldien niet spoedig eene gunstige wending aan hun lot gegeven werd, alsdan armoede en ellende hun en hunne vrouwen en kinderen stond te wachten, dat zij spoedig als levende geraamten daarhenen zouden gaan, niet meer in staat hunnen arbeid te verrigten en het verdriet of de wanhoop ongetwijfeld menig slagtoffer bij de reeds vroeger gevelden zoude ten grave doen dalen en andermaal Groningen in een tranendal zoude herscheppen. En thans wordt door ondergeteekenden, kolonisten van Groningen aan de Saramacca, met diep gevoel van eerbied en hoogachting te kennen even aan.Z.M. Onzen Geëerbiedigden Koning, dat het op dezen oogenblik den schijn heeft alsof de toen geuite voorspelling hare vervulling tegemoet gaat; zeker tenminste is het, dat men thans reeds duidelijk sporen van de verwezenlijking dier voorspelling ziet en dagelijks nog meerdere zich aan ons oog staan te vertoonen. De Weledel Groot Achtbare Heer J.Ae. Lisman, Gouvernements-secretaris der kolonie

Suriname, getuigt in ZijnEdGr. Agtb. verslag van het onderzoek naar den tegenwoordigen toestand van het Etablissement der Europesche kolonisatie te Groningen aan de Saramacca, gedaan op den 18en July 1848 en de volgende dagen, op last van Zijne Excellentie den Gouverneur der kolonie Suriname: dat bij aldien er niet spoedig op eene doelmatige wijze in dien toestand werd voorzien, alsdan het ogenblik der ontbinding zich helaas ! niet lange zoude doen wachten. Ook die voorzegging staat op het punt van vervuld te worden. Bijna negen maanden zijn sedert het opzenden van ons adres aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën en reeds acht maanden sedert dat gehouden onderzoek van den Weled. Gr. Achtb. Heer J.Ae. Lisman verlopen en hoedanig is thans de toestand der Europesche volkplanting? Hoe hebben derzelve bestanddeelen (wij bedoelen de met handen arbeidende klasse) dien tijd geleefd? In antwoord op de eerste vier vragen, zijn wij gedrongen te getuigen, dat de toestand der kolonisten niet alleen, maar ook die der aan de kolonisten en der aan de inrigting behoorende algemeene gronden sedert dien tijd merkelyk is verachterd, en op de tweede vraag moeten wij antwoorden dat de kolonisten dit tijdsverloop weder geleefd en doorgesukkeld hebben, deels door eene ondersteuning van eenige benodigdheden tot levensonderhoud; deels door op dagloon voor rekening van de kolonisatie te gaan werken. En welke zijn de oorzaken, die dien ongunstigen toestand der kolonisatie en den waarlijk beklagenswaardigen toestand der kolonisten te weeg brengen? Deze of tenminste eene dergelijke vraag werd reeds door den Weled. Gr. Achtb. Heer J.Ae. Lisman in ZijnEd Gr. Achtb. verslag beantwoord, doch alhoewel (der waarheid hulde doende) getuigen moeten, dat dit verslag voor het grootste gedeelte zuivere onbevleete waarheid behelst, zoo kunnen wij hetzelfde niet geheel van onnauwkeurigheden en onwaarheden vrijpleiten. Doch wij veroordelen daarom den geëerden verslaggever niet, de taak hem opgedragen, was voor een enkel persoon en in dien korten tijd, ondoenlijk. Indien het waarheid geweest ware, hetgeen de Weled. Gr. Achtb. Heer J.Ae. Lisman in ZijnEd verslag, als zeker veronderstelt, dat de Bestuurder der kolonisatie zijn Ed op eene welwillende wijze de vervulling dier taak had mogelijk gemaakt, indien de woorden, door den Bestuurder tegen Zijne Gr. Achtb. gesproken, na den afloop van ZijnEd zending, dat hij, door de wijze waarop ZijnEd ten deze was te werk gegaan, de volkomene overtuiging had erlangd, dat ZijnEd tot heil der kolonisatie, waarheid beoogde, indien deze woorden, zeggen wij, gesproken waren uit een opregt welmeenend hart, ja dan zoude die taak mogelijk ge weest zijn, doch dan zoude, ons erlichtens, genoemd onderzoek nimmer hebben behoeven plaats gehad te hebben. Indien toch de Bestuurder altijd zo welwillend en waarheidlievend geweest ware, dan had ZijnEd doch zelve reeds vroeger een waar verslag der koloniatieproeve kunnen en moeten aanbieden, in plaats van berigten uit te zenden of onbeantwoord te gedoogen, die den leugen en laster ten stempel hadden. Thans echter gevoelen wij ons gedrongen, de bekentenis af te leggen, dat de Weled. Gr. Achtb. Heer J.Ae. Lisman slechts gezien heeft, wat voor oogen is, even min als eenig ander wezen in staat zijnde, het hart te doorgronden. Ondoenlijk was het voor Zijn Weled. Gr. Achtb. dus om geheel alleen en op zichzelf staande, tot in het hart der zaak in te dringen en de ware oorzaak van den ongunstigen toestand der kolonisatie uit te vorschen. Slechts de Bestuurder had dit kunnen, maar heeft het niet willen doen. En wie zoude nu, naast den Bestuurder beter in staat zijn, om in deze hoogst belangrijke zaak getuigenis der waarheid af te leggen dan zij, die nu reeds bijna vier jaren op Groningen in de nabijheid van dien Bestuurder hebben geleefd? Gewis niemand, niemand beter dan de kolonisten zelve. Met den meest verschuldigten eerbied en eene betamende vrijmoedigheid bieden wij daarom aan Zijne Majesteit onze gevoelens, ons oordeel aan en zullen trachten door bewijzen de echtheid van onze gevoelens te staven. Waarheid, stipte waarheid zal bij ons schrijven onze geleidsvrouw zijn. Wij dan ondergetekenden, allen Kolonisten en ingezetenen bij de Europesche kolonisatie te Groningen aan de Saramacca, vermeenen: den Bestuurder der Europesche kolonisatie den Weled. Eerwaarden Zeer

Geleerden Heer A. van den Brandhof Ed, als de hoofdoorzaak van den slechten toestand der Europesche volksplanting te mogen aanmerken. Niet het tegenwerken van de goede bedoelingen des Bestuurders door zijne excellentie den Gouverneur der kolonie; niet de Heer Westphal; noch de weelderige en kostbare levenswijze en spijs en drank; noch het voorwenden van een achteruitgang, die met der daad nog niet bestaat, neen! den Bestuurder zelve is de hoofdoorzaak van den slechten staat, waar in zich de kolonisatie begint, En om de waarheid van dit ons schrijven nader te betoogen, zullen wij de navolgende vragen ons ter beantwoording voorstellen.

1e. Op welk fundament heeft onze Bestuurder het gebouw van kolonisatie trachten opgerigt? 2e. Hoedanig heeft Zijn Ed onder zijne kolonisten geleefd?

a. Als Bestuurder? b. Als Christenleeraar?

I. Op welk fundament heeft onze bestuurder het gebouw van kolonisatie trachten, op te rigten? Op een Zamenmengsel van onkunde, hoogmoed, heerschzucht en eigenbelang. Van onkunde zeggen wij en wie zoude dit willen betwisten? Had de Bestuurder eenige kennis van gronden gehad, hij zoude even zoo goed als zijne kolonisten hebben kunnen zien en reeds voorlang, dat de grond van Groningen, bij eene zoodanige inrigting als dezelve op Groningen bestaat, nimmer den landbouwer een bestaan zoude opleveren en niet tot op den huidigen dag blijven beweren dat wij juist zulke gronden hebben moeten. Onkunde moet het dus geweest zijn, die den Bestuurder verhinderde te zien, dat Groningen de plaats niet was, waar met vrucht eene kolonisatie kon begonnen worden. Doch hoe zouden wij des Bestuurders onkunde beter kunnen bewijzen, dan door zijn eigen getuigenis? Volgens het verslag van den WelEd.Gr.Achtb. Heer J.Ae. Lisman, bladzijde 31, vermeende de Bestuurder zich te moeten onthouden, om bepaalde culturen als uitsluitend tot het verkrijgen en behouden van een bestaan dienstig aan te bevelen, daar ZijnEd zelve geene genoegzame ondervinding der culturen in tropische gewesten had. Ook het nemen van des Bestuurders proeven, waarin hij zijne kolonisten voorging, geven ons geen gunstig denkbeeld van ZijnEd kunde, maar doen integendeel zijne onkunde voorspringen, daar dezelve, zoowel de eene als de andere mislukten en duizende guldens daarmede verspild en verloren zijn. Doch deze onkunde ware nog niets geweest, daarin had de Bestuurder kunnen voorzien, doch daar stond hem zijne hoogmoed in den weg en liever dan zijne onkunde te bekennen of gehoor te geven aan den raad van wijzer en ervarener menschen, ging hij zonder eenig bepaald doel, van tijd tot tijd door, zag zich (en dit streelde zekerlijk zijnen hoogmoed niet weinig) alras omringd door lage vleyers die, of zelve geen verstand van de zaak hadden, of geenen moed bezaten, om hun gevoelens te uiten, uit vrees dien waardigen man te zullen mishagen of hoopten op eenig gewin en hun eigen belang zochten, ook wel door dezulken, die hem in hunne gedachten reeds vader noemde hopen de wellicht eene van des Bestuurders dochters te huwen en daardoor een geacht en gegoed man te worden, doch welke alle daarin overeen kwamen, dat zij den Bestuurder nimmer tegenspraken! Enzoo werd dan schat op schat verspild; thans reeds heeft deze onderneming zes tonnen gouds gekost, welke men geheel als verloren kan beschouwen.

De magt waarmede de Bestuurder was bekleed, was ook eene sterke prikkel voor zijnen hoogmoed en verwekte bij den Bestuurder eene verregaande heerschzucht (indien het al eene onwaarheid zijn mocht, dat ZijnEd reeds jarenlang in het Moederland aan die kwaal had gelaboreerd). Zijn bestuur ging over alles, hij heerschte en heerschte alleen zon der zijnen Raad van Oudsten of wie anders ook te raadplegen, indien hij zulks niet goed vond. Dikwerf liet de bestuurder ons of algemeen of in het bijzonder zijne heerschzucht gevoelen, in het algemeen door zijne kolonisten te willen dwingen tot

ondoenlijke werkzaamheden en in het bijzonder door heerszuchtige uitdrukkingen, tegen dezen of genen onzer als, met den duim wijzende, zeggende: "hier heb ik U onder, wat zoudt gij beginnen? Gij hebt geen geld, één brief van mij is zoo goed als tien van U, enz. Ook eigenbelang noemden wij als een bestanddeel van het fundament, waarop de Bestuurder het gebouw van kolonisatie heeft trachten op te rigten.

En indien het niet enkel eigenbelang was, dat den Bestuurder dreef, waartoe dan zoolang de waarheid gezwegen en, in plaats daar van een schoon tafereel opgehangen van eene kolonisatie die men in derdaad met jammerende oogen moet aanstaren; indien men nagaat wat zij is en wat zij reeds gekost heeft? Was het ook niet eigenbelang, hetwelk den Bestuurder aanspoorde, pogingen aan te wenden omeene familieregering daar te stellen? Hij gevoelde behoefte aan eenen tweeden Bestuurder, vooral met het landbouwkundig gedeelte zijner be trekking belast en toen daartoe bekwame mannen aan Zijn Ed werden voorgesteld, sloeg Zijn Ed zulks van de hand en droeg zijnen twintigjarigen zoon voor, die evenmin als de Bestuurder eenige kennis van landbouw in tropische gewesten had. Alhoewel een geringer, maar toch niet minder te veroordeelen bewijs, dat de Bestuurder slechts op eigen belang bedacht is geweest en dat zijner kolonisten met voeten trad, voeren wij aan de verkoop tegen dure prijzen van die goede ren, die ter uitrusting voor de kolonisten, voor rekening van het Gouvernement waren aangekocht. Velen onzer, die meenden nog eenige gelden van hunne uitrusting te goed te hebben, hadden reeds tien, twintig, dertig ja soms meerdere guldens schuld, welke schuld door eenigen, echter nog niet door allen is voldaan. Overigens heeft men tot hiertoe steeds tegen zeer dure prijzen eenige artikelen kunnen koopen bij den Bestuurder.

Indien nu deze drie verfoeilijke ondeugden, hoogmoed, heerszucht en eigenbelang gepaard met eene verregaande onkunde bij eene onder neming als de onze den grond en hoofdtoon aangeven, zoude dan dezelve, al ware de gesteldheid van den bodem ook goed, wel ooit goed kunnen gelukken Wij betwijfelen dit zeer. II. Hoedanig heeft ZijnEd onder zijne kolonisten geleefd?

- a. Als Bestuurder?
- b. Als Christenleeraar?

Teneinde aan Zijne Majesteit eenig denkbeeld te geven, hoedanig de ,Weled. Heer A.van den Brandhof Ed. onder zijne kolonisten als Bestuurder geleefd heeft, willen wij naar waarheid de volgende punten, waar zulks noodig is, nader uiteenzetten.

- 1e. Hij bezocht zelden of nooit der kolonisten woning of akkers.
- 2e. Beloofde veel, gaf niets.
- 3e. Loochende dikwerf morgen wat hij heden sprak.
- 4e. Zorgde niet voor de handhaving van het Reglement van Orde en Bestuur.
- 5e. Werpt de schuld daarvan op de beperkte geldmiddelen aan de kolonisatieproeve toegestaan.
- 6e. Werkte zonder bepaald doel en verspilde schat op schat.
- 7e, Zoekt thans de schuld van zich af en op zijne kolonisten te wer pen en neemt daartoe zijns toevlugt tot nietige, ijdele voorwendfels, tot leugen en laster.
- 8e. Was vooral in den laatsten tijd, liefdeloos en onbarmhartig gezind jegens zijne kolonisten in het algemeen.
- 9e. Noemde zijne kolonisten luiards, bedelaars, enz.
- 10e. Verzuimde de zorg voor weduwen en weezen.
- 11e. Wie waren in den laatsten tijd vooral zijne vrienden of raadslieden?

12e. Hoedanig handelde hij met zijnen Raad van Oudsten?

Als Bestuurder bezocht hij zelden of nooit der Kolonisten woningen, ja zelfs op den dag van heden zijn er woningen waar de Bestuurder nog nimmer uit vrije beweging is binnentreden. Zelden of nooit vond men hem op dezen of genen der kolonisten akkers, teneinde hen voor te lichten op den weg dien zij tot verbetering van hun lot en hunne tijdelijke welvaart behoorden in te slaan. Zowel hier als in het Moederland was het altijd des Bestuurders stelregel: "Veel beloven en weinig geven, doet de gekken in vreugde leven". Menigmaal loochende hij morgen wat hij heden sprak. Doch laat ons, om orde in ons schrijven te bewaren, kortelijk het hoofdzakelijkste van den beginne af aan tot op heden nagaan. Bij onze aankomst alhier was de plaats onzer vestiging niet in dien staat, waarin wij dezelve hadden behooren aan te treffen, doch dit was de schuld van onzen Bestuurder niet. Dat de Bestuurder dezelve echter nooit in dien staat heeft laten brengen en voor het overige niet heeft gezorgd voor de gehele vervulling van hetgeen ons bij het Reglement van Orde en Bestuur versproken is, dit is onverantwoordelijk. Hem toch mogen wij aanmerken als den persoon, onder wiens bij zondere leiding dat Reglement hare vervulling moest erlangen of zou de de Bestuurder met eenig regt zich kunnen beroepen op de beperkte geldmiddelen aan de kolonisatieproeve toegestaan? Die geldmiddelen zijn toch niet altijd zoo beperkt geweest. Ons is toch in het kerk- gebouw door den Weled.Gr. Achtb. Heer J.Ae. Lisman verzekerd, dat onze onderneming reeds zes tonnen gouds gekost heeft en zekerlijk heeft het Nederlandsche Gouvernement met zulke aanzienlijke sommen iets degelijks dan deze bijna niet noemenswaardige nederzetting tot stand denken te brengen. Allerminst zal hetzelfde zich gewis wel hebben voorgesteld, daarmede de uitgezondene en overgeblevene kolonisten een onbezorgd bestaan te verschaffen. En dit, (namelijk een onbezorgd bestaan) is toch, volgens des Bestuurders eigen getuigenis, tot hertoe voor den landbouwer op Groningen nog niet te vinden geweest.

Doch waar zijn dan die aanzienlijke sommen gebleven? Wij wil len ons niet vermeten, Sire! dit te zeggen. Echter schromen wij niet te erkennen dat hier aanmerkelijke somden gelds nutteloos verkwist zijn en dingen, die wezenlijk nuttig en noodig waren, schandelijk veronachtzaamd of verwaarloosd zijn geworden. Het was toch de pligt des Bestuurders de doelmatigheid of ondoelmatigheid der plaats heb bende werkzaamheden te beoordeelen en was het voor den bestuurder te moeilijk veronachtzaming en verwaarloozing voor te komen, er liepen gediensstige geesten genoeg, die daarmede hadden kunnen belast worden. Doch veronachtzaming en verwaarloozing bleven voortduren en duren nog voort, niettegenstaande de Bestuurder herhaaldelijk door leden van den Raad van Oudsten daarop gewezen werd. Als enkele stalen van geldverkwisting, verwaarloozing en veronachtzaming voeren wij aan:

1e. De algemene kostgronden op het aan de overzijde der rivier gelegene Voorzorg, die zoovele duizenden gekost hebben en ten gevolge van welke verwaarlozing de particuliere gronden ook verloren gaan. De reparatiën aan de sluizen, waarvan de Weled. Groot Achtb. Heer Lisman in ZijnEd verslag op bladzijde 15 gewaagt, zijn nog niet geschied en daardoor is de niet zeer gunstige toestand, waarvan ZijnEd toen reeds sprak, veranderd in eenen zeer ongunstigen.

2e. Eene schoeiing van kostelijk bruinhart en bolletrie hout, die geheel niet nodig was geweest, daar men met oneindig minder moeite en kosten, het veel beter had kunnen maken. Doch dit heeft wellicht de Bestuurder niet geweten? Voorzeker wel. Een lid van den raad van Oudsten, J.G. Wammes, heeft ZijnEd meermalen daarover onderhouden en heeft éénmaal zelfs den Bestuurder op Voorzorg, in tegenwoordigheid van den vrije arbeider B. Sweers aangetoond, hoedanig die werk zaamheden moesten behandeld worden. De Bestuurder zelve keurde bij die gelegenheid dat plan goed en evenwel het geschiedde niet. Zoude men mogen veronderstellen Sire, dat er eene kostbare en onnoodige

schoeiing moest gezet worden, om den Bestuurder en den Architect A.Copijn daardoor gelegenheid te verschaffen om het hout, dat zij tegen geringe prijzen van boschnegers hadden gekocht tegen dure prijzen, weder af te zetten?

3e. De groote uitgestrektheid gronds, welke omgewerkt en plantklaar gemaakt was, bepaaldelijk voor de tabaksteelt, waarvan de Weled. Gr. Achtb. Heer J.Ae. Lisman in Zijn Ed verslag op bladzijde 17 gewaagt. Op die bladzijde verhaalt ook de Bestuurder aan den Weled. Gr. Achtb. Heer Lisman, dat de kolonisten zich vroeger weinig daaraan hadden laten gelegen liggen, hetgeen kon blijken uit eene door hem afgekondigde publicatie, waarvan ZijnEd nader een exemplaar aan den Weled.Gr.Achtb. Heer J.Ae. Lisman ter hand stelde, waarbij ZijnEd de kolonisten had opgeroepen, om zich op zeker bepaald tijdstip op het voor de tabaksteelt toen bestemde terrein te bevinden, teneinde ieder zijn aandeel bij loting aan te wijzen, doch dat niemand aan die oproeping had voldaan. Dit is waarheid Sire ! Doch onze Bestuurder is hier (hetgeen trouwens wel meer gebeurt), in het midden van zijn verslag blijven steken en heeft vergeten aan de Weled.Gr. Achtb. Heer J.Ae. Lisman te verhalen, dat die grond toen wel van boomen, maar geenszins van stompfen was ontdaan en dat de kolonisten denzelven slechts voor één jaar krijgen konden, na verloop van wel ken tijd zij denzelven aan den Bestuurder moesten afgeven, die ze dan (als zijnde goed bewerkt) bij zijnen tuin wilde trekken. Eigenbelang stond dus ook hier alweder op den voorgrond. Sedert het onder zoek van den Weled. Gr. Achtb.Heer J.Ae. Lisman is diezelfde grond alweder eens schoongemaakt en ligt op dezen oogenblik op een zeer klein gedeelte na, nog geheel onbebouwd.

4e. De woning en tuin des Bestuurders.

5e. De vaartuigen die hier te lande zoo kostbaar zijn. Een vlot, nieuw herwaarts gekomen en slechts twee malen gebruikt, ligt sedert meer dan een jaar in den tuin des onderwijzers, onder kappewiri, voor het oog des voorbijgangers verborgen, te rotten. De ponten worden evenmin behoorlijk onderhouden. De tentbooten liggen sedert meer dan een jaar in een boothuis zonder luchten of schoonmaaken te verstikken. En hoe herhaaldelijk is de Bestuurder door een lid van den Raad van Oudsten, G. van Dijk, daarop gewezen, doch vruchteloos.

6. Een boothuis, dat werd gesticht en onmiddellijk na de stichting weder werd afgebroken.

7. De drie honderd grootste Kopalplanten in het Raderspark, waar van de Weled.Gr.Achtb. Heer J.Ae. Lisman zijnEd verslag, bladzijde 16 melding maakt, die toen reeds de hoogte van vijf voeten hadden bereikt en die de Bestuurder in den aanstaanden droogen tijd het plan had te bevolken. Deze planten zijn thans ruim vijf voeten hoog, zijn echter tot op heden nog niet bevolkt. De niet onaanzienlijke som daaraan besteed, ligt dus ook nog renteloos en zal misschien wel spoedig ook geheel verloren gaan. Voor het overige heeft men van al hetgeen door den Bestuurder in genoemd park, dat uit schulpen bestaat, is geplant, nog niets goeds getrokken.

8e. Eene kostbare machine, om kolen te branden, die niets deugt en zeker wel nimmer zal gebruikt worden.

9e. Kostbare muren van klei om des Bestuurders tuin en op Voorzorg, welke eerste reeds weder is weggesmeten en welke laatste langzaam van zelve vergaat.

10e. Tenslotte noemen wij vrije arbeiders en vrije arbeidsters, die of reeds een half jaar dood waren, zoo als B. van Bruksfoort, of die reeds gehuwd waren, zoals de gezusters van Wijngaarden, welke allen nog als loontrekkende geboekt stonden, de eersten tegen zes guldens en de beide laatsten ieder voor drie guldens wekelijksch.

Alle deze verkwistingen, veronachtzamingen en verwaarlozingen bijeengenomen, bedraagt zulks eene niet onaanzienlijke som. En thans nu natuurlijkerwijze het Nederlandsche Gouvernement het moede

wordt, zulke aanzienlijke sommen te blijven schieten, waarvan het nog geen enkele vrucht gezien heeft, thans zoude de Bestuurder gaarne de schuld van zich af willen werpen en op de schouders zijner kolonisten nederleggen, thans zoekt hij zich door ijdele uitvlugten te verschoonen en zich met leugen en laster te dekken. Wij weten niet zeker, doch het zoude ons niet bevreemden, dat het ook bij het Gouvernement van Nederland door tusschenkomst des Bestuurders, was bekend geworden, welk eene aanzienlijke som sedert den jare 1848 op Groningen aan sterken drank is ingevoerd, eene som van zeventien honderd guldens. Wij hebben bij gelegenheid met ZijnEd. over dit onderwerp sprekende, zijnEd. die zeide de bewijzen van invoer te bezitten, afgevraagd of hij ook de bewijzen had dat die dranken door zijne kolonisten waren uitgedronken. Wij verzekerden den Bestuurder het tegendeel, getuigende dat dezelve met corjalen van Groningen naar elders was vervoerd, doch vergaten daarbij nog zijnEd. den goeden raad te geven, dat hij, indien hij die som wilde verdubbeld zien, slechts naar het Moederland behoefde te schrijven om vijf personen zooals den Heer D. Luttenberg, die op het einde der maand Juny 1848 door den Weled. Hoog. Geb. Heer Baron Sloet tot Olthuizen herwaarts gezonden op Groningen aankwam, waar hij tot dusverre den Bestuurder als schrijver dient. Deze man toch heeft in het kort tijdsbestek van zijn verkeer in ons midden doch laat ons zwijgen, het is te schandelijk om uit te spreken, genoeg zij het, indien wij slechts zeggen, dat vijf zulke heren, indien zij zich wat zuinig wilden behelpen met de hierboven vermelde som, zoo even het jaar zouden rondbrengen. En toch, de dranken door dien persoon gebruikt, alsook de naar elders vervoerde, staat op rekening der kolonisten. Doch alware het, dat die drank door de kolonisten was verbruikt (dit zoude ons zeker geene eere aandoen), doch niettemin dunkt ons, was het eene nietige zwakke verschansing waarachter zich de Bestuur der tracht te verbergen. Heeft men toch daarin niet een krachtig bewijs, hoe weinig de Bestuurder zijn gezag heeft weten te handhaven, of hoe weinig hij gesteld heeft op de nauwgezette vervulling der pligten, die hem als Bestuurder der kolonisatie zijn opgelegd, daar toch uitdrukkelijk in ons Reglement van Orde en Bestuur alle herbergen of drankwinkels zijn verboden en dezelve evenwel door den Bestuurder zijn toegestaan.

Of heeft de Bestuurder, bij gebrek aan betere, hechtere bewijzen, dat de schuld bij zijne kolonisten ligt, zich genoodzaakt gezien, tot zulk eene nietige verschansing zijne toevlugt te nemen en daarom den invoer van sterke drank bevorderd? Nu eens werd deze, dan weder gene ambtenaar, (hooggeplaatsten niet uit gezonderd) binnen de limieten der kolonisatie of buiten dezelve betigt, de kolonisten te hebben opgestookt en in den laatsten tijd zei de de Bestuurder dit van eenen zijner kolonisten, Carel Pieter Hoogvliet, wien hij in tegenwoordigheid van nog andere kolonisten durfde toevoegen, dat deze, door eigen belang gedreven, de overige kolonisten opstookte en medepronselfde. Hoedanig behandelde de Bestuurder zijne kolonisten, vooral in de laatste dagen? Hij wilde meer van hen eischen, dan men hier te lande van eenen neger vergt; liet hen gedurende den regentijd maanden achtereen op Voorzorg in weer en wind in eenen kostgrond, waarin zij meesttijds van onderen en boven nat waren, onnoodige werkzaamheden verrigten; de noodigsten echter, die, zal de kostgrond niet geheel verloren gaan, onvermijdelijk geschieden moeten, blijven onaangeroerd liggen. En draagt de Bestuurder daarvan ook kennis? Ja voorzeker. Behalve dat de Weled.Gr. Achtb. Heer J.Ae. Lisman in zijnEd. verslag bladz. 15 reeds daarvan spreekt, is de Bestuurder voor en na dien tijd door Zijnen Raad van Oudsten dikwijls daaraan herinnerd, doch vruchteloos. Nog verscheidene werkzaamheden liet de Bestuurder op het swampachtige, zeere en stinkende Voorzorg geschieden, waarvan slechts hij alleen en misschien zijne schijnvrienden op Groningen het ware doel kennen, werkzaamheden, die in der daad met den naam van menschenmoorden kunnen bestempeld worden. Ja het schijnt ons toe Sire ! dat de vervulling van de in ons adres aan zijne excellentie den Minister van Koloniën gedane voorspelling den Bestuurder te lang

uitblijft en dat hij ons met geweld ten grave wil hebben. Wat toch is het gevolg dier werkzaamheden geweest? Dat thans de een gaat met eenen stok; een ander met den voet in het kussen zit; een derde dik opgezwollene beenen heeft; een vierde opene zweeren aan de beenen heeft, die ondragelijke pijnen veroorzaken; een vijfde wegkrimpt van pijn in lijf en leden; een zesde van verkoudheid bijna niet spreken kan, enz. Onder acht personen, die tot den 12 maart jl. de werkzaamheden op Voorzorg nog hebben uitgehouden, waren er vier, die wegens lichtere ongesteldheden medecijnen gebruikten. Verder nog noemt de Bestuurder zijne kolonisten bedelaars, luiaards enz.

Doch wie is, die zoude durven beweren dat er tot op den huidigen dag voor den landbouwer een bestaan op Groningen is te vinden geweest? Niemand, zelfs de Bestuurder kan dit niet getuigen. Op den 1 Maart jl. toch is den Bestuurder door eenige kolonisten te kennen gegeven, dat indien ZijnEd slechts één enkele op Groningen konde aanwijzen, die getuigen konde, dat hij tot hiertoe van landbouw bestaan had en nog verder daarvan bestaan konde, zij het dan allen doen zouden, doch zoodanig een was niet te vinden. Het zoude toch te bejammeren, maar ook tevens zeer te verwonderen zijn, dat er dan op Groningen niet een enkele goede vlijtige en bekwame landman zoude te vinden zijn onder de kolonisten. En indien zij dan, bij allen aangewenden vlijt, nogtans niet in staat zijn in hun eigen onderhoud te voorzien, is het dan voor hen niet grievend Sire!, indien men het bedelen noemt, wanneer zij op eene betamende wijze, ingevolge artikel 11 van het Reglement van Orde en Bestuur, eenige ondersteuning vragen? Is het dan niet grievend uit den mond huns Bestuurders het verwijt te moeten hooren "Gijlieden klaagt en hebt geen nood; Gijlieden kunt Uw brood verdienen en gij wilt niet", daar wij toch allen van het tegendeel zijn overtuigd. Hoedanig is het lot van weduwen en wezen over het algemeen op Groningen geweest? Dit heeft ook langen tijd zeer veel te wenschen overgelaten en laat nog op dezen oogenblik voor velen hunner, veel te wenschen over.

Voor eenigen is in den laatsten tijd eenigzins gezorgd, doch nog verscheidene krijgen, of eene zeer geringe of geheel geene ondersteuning en leven van de liefdegaven der kolonisten, die zelve het hunne zoo hoog noodig hebben. En wie waren, om niet te gewagen van zijne vrienden buiten de limieten der kolonisatie binnen dezelve des Bestuurders vrienden en raadsliden vooral in den laatsten tijd? Wie zijn het, waarmede hij de kolonisatie denkt staande te houden of, zoo zij vallen mocht, wil trachten te doen vallen ten koste van de eer en den goeden naam der kolonisten? Vergeten wij hier in de eerste plaats den reeds vroeger alhier met den WelEerw. Heer Betting aangekomenen Jan Rijdsdijk niet, die man, die kundige grondkenner, die het kostelijke Groningen heeft helpen uitzoeken, die hier met eene bezoldiging van zeven honderd guldens jaarlijks (waarvoor hij zoo wat niets doet), vier dagen in het jaar geld en het geheele jaar door schuld heeft en toch wel gaarne zoude zien, dat de kolonisten van den wind leefden, die achter onze rug ons evenals de Bestuurder mede bedelaars, luiaards, oproerlingen, ondankbaren en wat niet meer durft te noemen, die bij den Bestuurder het gelukken der kolonisatie op Groningen als mogelijk bepleit en in onze woningen den moed niet heeft zulks te getuigen, maar met ons de onmogelijkheid daarvan instemt en zegt, dit reeds gezien te hebben, toen hij hier, nu zes jaren geleden, voet aan wal zette. Doch deze Jan Rijdsdijk wordt ook door de overige vrienden des Bestuurders (alhoewel zij dagelijks vriendschappelijk met hem omgaan en derhalve niets beter schijnen te zijn) een karakterloos mensch genoemd. Verder de beide broeders Copijn, de een dirigerend opzigter bij het Bouwwezen, de andere eerst in de maand Juny des vorigen jaars alhier aangekomen geheel zonder betrekking, beide menschen, de een moge in zijne betrekking als Architect, de andere in zijne vroegere betrekking, eerst als wijn- daarna als aardappelkooper, de vereischte kunde bezitten (dit willen wij hier niet beoordelen) beide menschen, /xxxxxxxxxx/ de minste kennis van landbouw hebben.

Vervolgens de in de maand November des vorigen jaars alhier aangekomen Heer Tamminga, van beroep bakker, metselaar, catechiseermeester en landbouwer, welke heer wij nog niet genoegzaam kennen, doch van wien wij, indien hij alles zoo goed verstaat als landbouw, veilig kunnen getuigen, dat ook op hem het spreekwoord van toepassing kan geacht worden: "Twaalf ambachten en dertien ongelukken." En eindelijk de reeds meer genoemde dronkaard Luttenberg, wien wij reeds nader hebben omschreven. Ziedaar het waardig vijftal, hetwelk den Bestuurder in plaats van zijnen Raad van Oudsten tot raad dient. Deze Raad heeft, vooral in den laatsten tijd, zeer dikwerf vergaderingen; de Raad van Oudsten integendeel nooit, indien zij zelve geene vergaderingen aanvragen. En welke zijn daarvan de redenen? Het genoemde waardig vijftal denkt (en wel uit eigenbelang) juist zooals de Bestuurder; zegt "amen" op al zijne voorstellen en stelt zich ten doel, zooals een der leden van dien Raad, de Heer Tamminga, zich onvoorzichtigerwijs eens tegen iemand onzer liet ontvallen, zich te mesten met het zweet der kolonisten. De Raad van Oudsten echter, slechts één uitgezonderd, die zich daaromtrent nog niet openlijk heeft willen verklaren en gewoonlijk de huig naar den wind hangt, is niet van het gevoelen des Bestuurders en verdedigt onze zaak. Ziehier Sire! zoo beknopt mogelijk, den WelEerw. Heer A. van den Brandhof Ez. aan Zijne Majesteit als Bestuurder afgebeeld, tenminste in zoo verre zijne handelingen op het algemeen betrekking hadden. Ieder onzer zoude ongetwijfeld nog zeer veel daar kunnen bijvoegen. Onze schets is derhalve nog flauw en onvolledig. Wij hopen echter genoeg gezegd te hebben, om aan het doel, hetwelk wij ons voorstellen, te beantwoorden, om aan Zijne Majesteit te toonen, dat de handelingen van den Heer A. van den Brandhof Ez. als Bestuurder verre van prijzenswaardig, ja in vele opzichten zelfs laakbaar zijn en dat onder zoodanig Bestuur als dit nimmer eene kolonisatie zal kunnen gelukken.

Indien ons werd afgevraagd het goede en nuttige op te sommen, door den Bestuurder gesticht, zouden wij niet weten wat wij noemen moesten.

b. Hoedanig heeft de Wel/Eerw. Heer A. van den Brandhof Ez. onder zijne kolonisten geleefd also Christenleeraar? Dit nader te verklaren, willen wij voor Zijne Majesteit de navolgende vragen beantwoorden;

1°. Hoe gedroeg zich de Christenleeraar gedurende de vreeselijke ziekte?

2°. Was hem ons gebeente ook heilig?

3°. Waartoe bezigde hij somwijlen den kansel?

4°. Hoe ging het met de Sacramenten?

5°. Bezocht Zijn Eerw. de kolonisten ook als Christenleeraar in hunne woningen?

6°. Was hij als Christenleeraar ook verdraagzaam en tot vergeven gezind?

7°. Zorgde Zijn Eerw. ook behoorlijk voor het Christelijk onderwijs der jeugd en dergenen die nog geen belijdenis van hun geloof hadden afgelegd?

8°. Kenmerkte hij zich over het algemeen ook als Christenleeraar door medelijden met den nood zijner kolonisten?

Kan men ZijnEw. geenen lof toezwaaien als Bestuurder, niet minder onvoordeelig vertoont hij zich aan ons oog als Christenleeraar. Zijn bijna vierjarig inwonen in ons midden, heeft hem ons ook als zoodanig verachtelijk en laakbaar leeren kennen. Gedurende de vreeselijke ziekte, die hier in den beginne zoo veele slagtoffers velde, toen de doodsengel woedde en huis aan huis zijnen vreeselijken sikkels zwaaide, toen men van alle zijden niets hoorde, dan jammer en geweent, bleef de woning des Christenleeraars gespaard. Enkel zijnEw. brave vrouw viel met zooveel andere doch niet ten gevolge der ziekte, maar ten gevolge ener teeringziekte, waaronder zij reeds bijna in het Moederland was bezweken. Nooit

verscheen ZijnEw. uit vrije beweging aan de sponde der stervenden. Slechts eenige weinigen werden door herhaald en aan houdend dringend verzoek een enkel maal met een kort bezoek van ZijnEw vereerd, terwijl de meesten zonder dien troost de eeuwigheid ingingen. Zelfs is ons bekend van een man, (de Boer genaamd), die op aanhoudend dringend verzoek den WelEw. Heer A. van den Brandhof Ez. als Bestuurder en Leeraar te mogen spreken, een gehoor aan zijn laatst en eenig verlangen gegeven wordende, zich naar den Bestuurders woning liet dragen, ZijnEw. een oogenblik sprak en spoedig daarna een lijk was. En indien ZijnEw. al eens een enkel maal kwam, hoedanig handelde en sprak dan nog de Herder onzer zielen? Hield hij de stervenden hunne zonden en afkeeringen voor oogen? Wees hij hen op Christus als het Lam Gods, dat de zonden der wereld weg draagt en op de genade die in Christus Jezus is? Vereenigde hij zich met hen en zond gebeden op aan hunne sponde tot den troon van God voor het heil hunner onsterfelijke zielen? Sterkte hij in hunne laatste ure hun geloofsvertrouwen? Troostte hij de weenenden, die de sponde omringden en jammerende en klagende den laatsten snik des stervende tegemoet zagen? Hij moge bij eenen enkelen iets van dit alles gedaan hebben, veeltijds sprak ZijneEw. weinig of niets en het hoofdzakelijke van zijn spreken was: "Houdt maar goeden moed". Zijne brave vrouw en zijnen zoon bragt hij mede tot aan hunne laatste woning, doch ging hij buiten dezen ook ooit mede grafwaarts? Nimmer. En de grafplaats was niet ver van Zijn Ew. woning verwijderd. Zelfs toen ZijnEw. zwager de Weled. Heer D. Copijn door negers op het hoofd gedragen, grafwaarts gebracht werd, stond de Heer van den Brandhof onder zijne gaanderij, wolken rook uit zijne pijp blazende, doch ging niet mede grafwaarts ! Doch met dien edelen man, die het slachtoffer zijner menschenliefde is geworden, was de Heer van den Brandhoff' Ez. het toen reeds niet eens ! En was ons gebeente den Christenleeraar ook heilig? Met afgrijzen en verontwaardiging zeggen wij hierop "Neen". Op de graven onzer afgestorvenen liet zijnEw. en niet onwetend maar net medeweten, zijnen tuin bouwen. Op onze graven of tenminste zeer dicht in derzelve nabijheid, groeide eene casave, die om hare bijzondere grootte en zwaarte, als monster aan Zijne Excellentie den Gouverneur der kolonie gezonden werd.

Een neger heeft nog eerbied voor het gebeente zijner afgestorvenen, onze Christenleeraar niet. Indien men den Godsakker gadeslaat, het veeleer eene wildernis; onomheind hoog met gras en kappewiri begroeid, ligt het daar. Waartoe bezigde ZijnEw. somwijlen den kansel? Om zijn hart lucht te geven en ons bittere verwijtingen toe te roepen. Ook wel ontheiligde hij denzelven door op denzelven woorden uit te spreken, die in den mond eens Christenleeraars niet behoorden bevonden te worden. Menigmaal waren wij door ZijnEw. redevoeringen eerder gebelgd dan gesticht. Nimmer zal uit ons geheugen worden uitgewischt, hetgeen ZijnEw. in het midden zijner predikatie, gehouden op den laatsten dag des ouden jaars 1845, tot ons sprak. Onvergetelijk zijn ons deze zijne eigene woorden: "Sommigen Uwer zijn het reeds vergeten, dat zij in het Moederland het brood als het ware hebben moeten bedelen; andere snoeven op dingen, die zij nooit gehad hebben; weder anderen worden door dwaze en verkeerde begrippen van vrijheid en onafhankelijkheid gedreven, om met een oog van minachting op hunne weldoeners neder te zien; een hond is nog dankbaar aan zijnen meester, maar dezulken niet, doch zij maken zich daardoor waardig dat zij eenmaal in het Moederland teruggekeerd, het brood zullen bedelen moeten." Zoo werd dan toen reeds door den Christenleeraar, van het gestoelte in plaats van het goede zaad, de twistappel onder zijne gemeente geworpen. Was het te verwonderen Sire !, dat reeds in het heiligdom onze stichting was verloren en verontwaardiging ons bezielde, die zich bij het verlaten des heiligdoms met luide klachten uitte? Was het vreemd, dat op den volgenden dag, den eersten dag des nieuwen jaars, bijna niemand, noch den Bestuurder noch den Christenleeraar zijne heilwenschen ging aanbieden? Wie onzer toch verliet het Moederland, een elk naar zijnen stand in bekrompener omstandigheden, dan onze Bestuurder en Leeraar? Niemand. Op eenen anderen tijd

roept ZijnEw. ons van den kansel toe: "Indien ik, dit heiligdom binnentredende, uwe plaatsen ledig vond, dan zoude ik mij de moeite sparen, het gestoelte te beklimmen". Hoe ging het met de sacramenten? Het heilig Avondmaal wordt zelden gevierd. Bezocht ZijnEw. de kolonisten van tijd tot tijd ook als Christenleeraar in hunne woningen? Deed hij dit als Bestuurder slechts zelden of nooit, als Christenleeraar, op eene uitzondering van een paar gezinnen na, nimmer. Wij hebben hier dus bijna niemand gehad, die zich het heil onzer onsterfelijke zielen aantrok! Was hij als Christenleeraar ook verdraagzaam en tot vergeven gezind? Neen, integendeel. Deze of gene onzer hoorde wel eens uit ZijnEw. eigen mond de betuiging, dat iemand hem eens beleedigd hebbende, zich nimmer weder in zijne gunst konde herstellen. Zorgde ZijnEw. ook behoorlijk voor het Christelijk onderwijs der jeugd en dergenen, die nog geene belijdenis van hun geloof hadden afgelegd? Zeer gebrekkelijk en langen tijd in het geheel niet. In den laatsten tijd heeft de bestuurder dit gedeelte zijner betrekking opgedragen aan den Heer Tamminga, die door vreemde en nieuwe uitleggingen van eenige bijbelplaatsen meenigee in de war helpt, waarvan dan ook het gevolg is, dat bijna niemand meer bij hem ter leering gaat.

Kenmerkte hij zich over het algemeen ook als Christenleeraar door medelijden met den nood zijner kolonisten? Neen, slechts een paar gezinnen en wel de noodlijdenste, door ziekten verachterde kolonisten, kregen, op voordracht van den Raad van Oudsten, eenige ondersteuning, doch met de gezonden dreef hij steeds den spot, het doende voorkomen alsof zij eenen nood voorwendden, die niet met der daad bestond. Zie hier Sire ! ook een beeld van den heer van den Brandhof Ez als Christenleeraar. Ook hiermede hopen wij genoeg gezegd te hebben, om aan Zijne Majesteit te doen zien, dat ZijnEw. ook in dezen de achting van weldenkende menschen niet verdient en ook als zoodanig de man niet is die aan het hoofd moet staan van eene onderneming, die niet door de kracht der bajonetten maar onder den zachten invloed der godsdienst zoude worden tot stand gebracht. En wanneer wij nu dit alles tezamen vatten, den WelEw. Heer A. van den Brandhof Ez gadeslaan als Bestuurder en als Christenleeraar en letten op de beginselen, waarvan ZijnEd. is uitgegaan, op het fundament waarop hij het gebouw van kolonisatie heeft trachten op te rigten, is het dan wel mogelijk, dat bij een zoodanig Bestuur, uitgaande van zulke beginselen, ooit eene kolonisatie, ook op den besten grond, gelukken kan?

Zouden wij dan te veel zeggen, Sire ! indien wij den Bestuurder der Europesche kolonisatie den WelEw. Heer A. van den Brandhof Ez, als de hoofdoorzaak van den slechten toestand der kolonisatie aanmerken? Al het andere toch mag men, naar onze bescheiden meening, slechts als bijkomende omstandigheden beschouwen. Zoo staat dan nu de schoonste, de edelste onderneming op het punt van voor altijd teniet te gaan en zal de eenigste hoop voor deze volkplanting onherstelbaar in rook verdwijnen. Negen maanden hebben wij, zooals wij bij den aanvang van ons schrijven eerbiedig aan Zijne Majesteit te kennen gaven, sedert het opzenden van ons vroeger adres aan Zijne Exellentie den Minister van Koloniën, weder doorgesukkeld en geleefd, deels door eene ondersteuning van eenige levensbenoedigheden, deels door op dagloon voor rekening van de kolonisatie te werken en deels van eenige vruchten, die wij nog in on schralen grond kunnen verbouwen. Thans echter is de ondersteuning van levensmiddelen door den Bestuurder opnieuw ingetrokken en worden daardoor de kolonisten weder genoodzaakt tot het onmogelijke, om namelijk geheel hun bestaan in het dagloonen te zoeken en wel hoofdzakelijk bij die werkzaamheden, die wij in ons schrijven met den naam van menschenmoorden bestempelden.

Eenigen die bijna niet meer werken kunnen toch gaarne willen, worden op hun verzoek op Groningen gebezigd en graven daar in de schulpenrits "bloempotten, welk met zwarte aarde worden gevuld en

waarin men dan boomen plant, anderen gebruikt men om de wegen te schoffelen en te harken, nog iemand om het tabaksland, waarvan wij melding gemaakt hebben en dat nog nimmer, op een zeer klein gedeelte na, met eenige vrucht is beplant geweest, voor de derde maal van kappewierie te ontdoen en omtewerken en een gedeelte ligt ziekelijk of gebrekkelijk zonder eenige verdiensten te huis. Het is ons dus onmogelijk Sire! dien staat van zaken langer te verduren en te wachten tot daarin door de Hooge Regering in het Moederland worde voorzien. Al onze verzoeken, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk aan onzen Bestuurder ingediend, baten niets. Twee onzer huisgezinnen, die nog in het bezit van eenig geld zijn, staan op het punt van naar het Moederland terug te keren en één derzelve hoopt, tegelijk met dit schrijven, zich bij Uwe Majesteit aan te dienen. Moeite, onbeschrijfelijk veel moeite kost het hun» om van den Bestuurder, niettegenstaande hij den wensch uit, ons gaarne allen kwijt te willen zijn, hun ontslag te verkrijgen; het schijnt alsof ZijnEd. ons met geweld aan den onvruchtbaren grond van Groningen wil gekluisterd houden. Een ander gezin had het plan, zich bij Paramaribo te vestigen, doch wordt daarin ook zeer door den Bestuurder tegengewerkt. Reeds voorlang heeft de schilder den Post Groningen verlaten, omdat hij aldaar zijn bestaan niet konde vinden en heeft zich naar Paramaribo met ter woon begeven, waar het hem, zoo verre ons bekend is, tot heden tamelijk wel gaat, aangezien er in Suriname gebrek aan dat soort van handwerklieden is. Doch wat moeten nu de overigen, onbemiddelden zonder eenige hulp, aanvangen? Deze vraag hebben wij elkander reeds dikwerf voorgesteld en met den hoogsten eerbied bieden wij hiernevens aan Zijne Majesteit aan, wat wij eindelijk gedrongen zijn geweest, daaromtrent te besluiten. Wij zijn dan overeengekomen, om, tegelijk met het opzenden van dit ons schrijven aan. Zijne Majesteit, ook aan Onzen Bestuurder een adres te zenden van den navolgenden inhoud:

Pag35 -_-_-_-_-

Aan den Welew Heer zeer Geleerden Heer den Heer A van den Brandhof Ez Bestuurder en Herder der Europesche kolonisatie, ridder van de orde van den Nederlandschen Leeuw enz. enz. In aanmerking nemende dat, noch onze mondelinge, noch onze schriftelijke verzoeken eenigen ingang vinden, integendeel, dat U Welew. ons begint te spotten, soo gevoelen wij ons, na rijpelijk overleg gedrongen om U Welew. te kennen te geven, dat wij bij aldien niet uitdrukkelijk op den 31 dezer maand, niet op eene verkwistende maar op eene voldoende wijze wordt gevolg gegeven aan art. 11 van het Reglement van Orde en Bestuur, ons voorbehouden, om beginnende met den 1 April ek. met have en goed ons te begeven naar Paramaribo, om daar bij het Gouvernement de noodige hulp en ondersteuning te erlangen, tot zoolang dat het het Gouvernement behagen zal, eene gunstige schikking in ons lot te bevelen, of ons terug te roepen naar haar Moederland. De nood dringt ons Sire! tot dit uiterste onze toevlugt te nemen en dat wij ons naar Paramaribo begeven willen, ingevalle aan ons verzoek niet wordt voldaan, daartoe worden gedrongen door de vrees, dat soms, bij toenemende armoede en ellende deze of gene onzer tot buitensporig heden mogt overslaan. Wij kunnen werken, hebben getoond te willen werken, doch het doet ons innig leed hier op Groningen nu sedert bijna vier jaren aan banden te zijn gekluisterd geweest; banden, die ons beletten ons eigen onderhoud te verschaffen; banden die ons noodzaken, thans nog gegeven, of zoo onze Bestuurder het noemt, gebedeld brood te eten. Ons allen nederig in zijner Majesteits gunst aanbevelende teekenen wij ons met den diepsten eerbied en hoogachting, Zijner Majesteits Getrouwe Onderdanen:

Groningen aan Saramacca

17 Maart 1849.

(Was getekend)

C. Ouburg

J.G. Wammes

G. van Dijk

H. van Ravenswaay

B. Berkemeyer

B.J. Ezendam

C.P. Hoogvliet

J.H. van Dijk

H. van Ravenswaay/gz

J. Gerbrands

G. van Ravenswaay

P. Brands

A. de Kok

F. Teunissen

G. de Kok

E. van der Klift

L. van Wely

F. Leiding

G. Quint

I.O. van Meteren

G. J. Loor

J. A. Nellenstijn

Ondergetekenden verklaren niet te kunnen schrijven; hetwelk ook verklaren de overig ondergetekenden

X G. van Veldhuizen

X A. van Ravenswaay

X S. van Ravenswaay

X G. Overeem

X G. Willebrands

X H. Wouters

X Wed. van Raai

X J. Wouters

X H. van Leyen

X J. van Raai

Voor eensluidend afschrift de commissie van kolonisten

C. Hoogvliet

B. Berkemeyer

B.J.Ezendam.

Opdrachten van Sranan en Nijverheids
 14 Maand 1849. Gedrungen Onderdanig
 leest gelukkig -

C. Ouborg
 J. G. van Nieuwland
 H. V. Dyke
 H. V. Rasmussen
 B. B. Kersbergen
 B. J. Eggen
 C. P. Thurgot
 J. H. van Dyke
 H. V. Rasmussen
 J. G. van Nieuwland
 C. van Rasmussen
 J. P. Brandt
 H. G. Kerk
 J. P. Kerk
 C. H. Kerk
 E. van der Kleef
 L. van der Kleef
 J. Leiding
 G. Quint
 J. H. van Nieuwland
 G. J. van Nieuwland
 J. H. van Nieuwland

andere zaken, welke niet te kunnen schijven
 de welke ook worden de enige onderdanig

X G. J. van Nieuwland
 X H. V. Rasmussen
 X J. V. Rasmussen
 X G. van Nieuwland
 X C. van Nieuwland
 X H. van Nieuwland
 X J. van Nieuwland
 X H. van Nieuwland
 X J. van Nieuwland

Door de landbouw afschijde
 De Commissie van Nieuwland
 C. Thurgot
 B. B. Kersbergen
 B. J. Eggen